

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a sudkýň JUDr. Jany Zemkovej, PhD. a JUDr. Gabriely Gerdovej v právnej veci žalobcu: **Ing. M. B., A., právne zastúpeného JUDr. E. E., advokátom so sídlom Advokátska kancelária L.**, proti žalovanému: **Slovenská obchodná inšpekcia, Ústredný inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Bratislave, Prievozská 32, 827 99 Bratislava**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného č. SK/0522/99/2009 zo dňa 17. septembra 2009, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č.k. 11S/149/2009-40 zo dňa 20. apríla 2010 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č.k. 11S/149/2009-40 zo dňa 20. apríla 2010 **m e n í** tak, že rozhodnutie žalovaného č. SK/0522/99/2009 zo dňa 17. septembra 2009 v spojení s rozhodnutím Slovenskej obchodnej inšpekcie v Nitre pre Nitriansky kraj č: F/0009/04/09 zo dňa 20. mája 2009 **mení v časti výroku**, ktorým bola potvrdená uložená pokuta **tak, že žalobcovi ukladá** podľa § 10 ods. 2 zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov **pokutu vo výške 331 €**, ktorú je povinný zaplatiť do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku poštovou poukážkou alebo na účet vedený v Štátnej pokladnici Bratislava uvedený v prvostupňovom rozhodnutí č. F/0009/04/09 zo dňa 20. mája 2009.

Vo zvyšnej časti rozsudok Krajského súdu v Nitre č.k. 11S/149/2009-40 zo dňa 20. apríla 2010 **m e n í** tak, že žalobu **z a m i e t a**.

Žalobcovi náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Nitre zrušil rozhodnutie žalovaného uvedené v záhlaví tohto rozsudku podľa § 250j ods. 2 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.), vec mu vrátil na ďalšie konanie a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 201,78 € na účet právneho zástupcu žalobcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Krajský súd rozsudok odôvodnil tým, že žaloba je dôvodná, nakoľko vo veci nebol riadne a spoľahlivo zistený skutočný stav a v priebehu správneho konania vedeného proti žalobcovi neboli dodržané základné zásady a pravidlá, zásada materiálnej pravdy, v zmysle ktorej rozhodnutie správneho orgánu musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Nepresnosť a neúplnosť zistenia skutočného stavu veci súd videl v tom, že v priebehu celého konania nebolo jednoznačne a spôsobom vylučujúcim akékoľvek pochybnosti preukázané, že zamestnankyňa žalobcu pri kontrolnom nákupe dňa 14.04.2009 v prevádzke stánku PNS na H. predala tabakový výrobok osobe mladšej ako 18 rokov. Aj keď žalobca vo svojom vyjadrení k oznámeniu o začatí správneho konania tvrdil, že nebol preukázaný skutočný vek spotrebiteľa, a že ním ako kupujúcim bola osoba mladšia ako 18 rokov, správny orgán sa touto námietkou dostatočne nevysporiadal a svoj postup odôvodnil tým, že doklad totožnosti ani údaje maloletého sa v inšpekčnom zázname neuvádzajú z dôvodu jeho ochrany, ale existuje zmluva o spolupráci medzi zákonnými zástupcami maloletého a kontrolným orgánom. Tento nedostatok neodstránil ani žalovaný, keď svojim rozhodnutím odvolanie žalobcu zamietol a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdil. Krajský súd na základe uvedeného dospel k záveru, že z doteraz vykonaného dokazovania nebolo preukázané, že sa žalobca dopustil správneho deliktu, nerešpektovania zákazu predaja tabakových výrobkov osobám mladším ako 18 rokov, a preto i rozhodnutie o uložení pokuty podľa § 10 ods. 2 zákona č. 377/2004 Z.z. sa javí ako predčasné. Nie je totiž zrejmé, či maloletá osoba, ktorej údaje by mali byť uvedené v zmluve o spolupráci sa skutočne kontrolného nákupu zúčastnila.

Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 250k ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku krajského súdu podal včas odvolanie žalovaný, ktorý navrhol rozsudok zmeniť a žalobu v celom rozsahu zamietnuť z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. V dôvodoch uviedol, že pre zistenie nedostatkov pri výkone kontroly a teda praktickú aplikáciu ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ zákona o štátnej kontrole vnútorného trhu je v niektorých prípadoch nevyhnutné vytvoriť podmienky simulujúcu situáciu, v ktorej by bolo možné jednoznačne, spoľahlivo a preukázateľne preveriť dodržiavanie povinností predávajúceho vyplývajúce z osobitného predpisu, a tým i získať potrebné dôkazy svedčiace o porušení zákona, pričom takýto postup Slovenskej obchodnej inšpekcie (ďalej len „SOI“) zákon o štátnej kontrole vnútorného trhu podrobne neupravuje a nešpecifikuje. V praxi ide napríklad o zisťovanie dodržiavania povinností predávajúcich pri predaji výrobkov

a poskytovaní služieb vyplývajúcich zo zákona o ochrane spotrebiteľa, konkrétne napríklad o vykonávanie kontrolných nákupov, v rámci ktorých inšpektori SOI vystupujú v postavení bežného spotrebiteľa a až po realizácii tohto úkonu sa preukážu preukazom SOI, ktorý ich ku kontrole oprávňuje. V prípade zistenia nedostatku (napr. nevydanie dokladu o kúpe, absencia náležitostí v doklade o kúpe, ...) slúži i takto získaný dôkaz (zadokumentovaný v inšpekčnom zázname) ako spoľahlivý a súdom uznávaný podklad pre správne konanie a následné vyvodenie sankcie.

Nakoľko pre zistenie nedostatkov pri kontrole povinností vyplývajúcich z ustanovení § 6 ods. 2 a § 6 ods. 3 zákona o ochrane nefajčiarov (zákaz predaja tabakových výrobkov osobám mladším ako 18 rokov, odopretie predaja tabakových výrobkov osobám mladším ako 18 rokov) a tým i pre získanie prípadného dôkazu nesplnenia uvedených povinností je účasť maloletých osôb pri kontrole nevyhnutná, má žalovaný za to, že takto získaný dôkaz neodporuje žiadnemu právnomu predpisu. Zdôraznil, že maloleté osoby sa vykonaných kontrol zúčastnili so súhlasom ich zákonného zástupcu (ktorý bol uzrozumený o účele prítomnosti svojho dieťaťa na kontrole – vykonanie kontrolného nákupu) a za jeho prítomnosti, resp. za prítomnosti ním poverenej osoby. Dodržiavanie zákazu predaja tabakových výrobkov maloletým osobám nemožno preveriť iným spôsobom ako prostredníctvom maloletej osoby, ktorá sa však samotnej kontrole nezúčastňuje. Výsledok pozorovania jej konania a posúdenia konania predávajúceho inšpektormi SOI je predmetom kontroly vykonanej inšpektormi SOI.

K námietke žalobcu, že kontrolný orgán neumožnil žalobcovi, zastúpenému predavačkou, aby na mieste bolo dokázané, že predala tabakové výrobky osobe mladšej ako 18 rokov uviedol, že to nebolo možné, nakoľko bolo potrebné chrániť túto osobu a jeho osobné údaje. SOI má za úlohu chrániť oprávnené záujmy spotrebiteľa, t.j. v prvom rade jeho život a zdravie. Samotný § 6 ods. 2 zákona o ochrane nefajčiarov je z pohľadu účelu zákona, ktorým je v prvom rade prevencia zabezpečenia ochrany pred vznikom závislosti od nikotínu nachádzajúceho sa v tabakových výrobkoch, jedným z kľúčových ustanovení tohto zákona. Žalobca si je vedomý toho, že nie je pravdou, že jedinou možnosťou ktorú predávajúci pri predaji tabakových výrobkov má je vizuálny odhad veku kupujúceho a zároveň priznáva, že ak je v pochybnosti o veku kupujúceho má možnosť vyžiadať si od spotrebiteľa preukaz totožnosti. Ak spotrebiteľ odmietne preukázať svoj vek, môže predávajúci odmietnuť predaj tabakových výrobkov. Predavačka mala právo overiť si vek spotrebiteľa počas nákupu, v tom čase to bol anonymný spotrebiteľ a nie až po vykonaní nákupu a porušení svojich povinností. Tvrdenie krajského súdu, že nie je zrejmé, že maloletá osoba, ktorej údaje by mali byť uvedené v zmluve o spolupráci sa skutočne kontrolného nákupu zúčastnila považuje za ničím nepodložené a neodôvodnené spochybňovanie kontrolnej činnosti SOI, ktorá je vo svojej kontrolnej a rozhodovacej činnosti nezávislým orgánom kontroly vnútorného trhu, ktorú činnosť vykonáva prostredníctvom inšpektorov vystupujúcich v pozícii verejného činiteľa. Názor súdu, z ktorého možno vyvodiť, že kontroly sa zrejme zúčastnila iná osoba ako uvedená v zmluve o spolupráci žalovaný v žiadnom prípade nemôže akceptovať. Podotkol, že aj za tejto situácie mal krajský súd možnosť sám vykonať dokazovanie a síce

predvolať a vypočúť túto osobu, čím by jej účasť na kontrole bola nespochybniteľná. V inšpekčnom zázname bol maloletý identifikovaný tak, aby bolo v spojitosti s predloženou zmluvou o spolupráci obsahujúcou všetky údaje preukazujúce totožnosť maloletého možné konštatovať, že žalobca sa dopustil správneho deliktu.

Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok krajského súdu ako zákonný a vydaný v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky potvrdiť. Dôvody žalovaného považuje za zmätočné a neobsahujúce žiadne také právne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zmeniť rozsudok Krajského súdu v Nitre.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z dôvodov a v rozsahu uvedených v odvolaní žalovaného (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) vec prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk, www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.), a podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p., § 220 O.s.p. s použitím § 246c a § 250j ods. 5 O.s.p. napadnutý rozsudok zmenil, keďže neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie ani zrušenie.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p., v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 247 ods. 1 O.s.p., podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická osoba alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Preskúmavanie zákonnosti rozhodnutí je ovládané dispozičnou zásadou (§ 249 ods. 2 O.s.p.).

Z obsahu spisu krajského súdu, ktorého súčasťou tvorí administratívny spis žalovaného odvolací súd zistil, že dňa 14.04.2009 vykonali inšpektori inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie v Nitre pre Nitriansky kraj kontrolu v prevádzkovej jednotke PNS – stánok Hlavné námestie č. 9, Nové Zámky. Pri výkone kontroly zistili nedostatky, a to porušenie zákazu predaja tabakových výrobkov osobám mladším ako 18 rokov, nakoľko predávajúci odpredal jedno balenie cigariet M. krátke červené 19 ks á 2,80 € za krabičku maloletému M.S. narodenému v roku 1993 (vek 16 rokov), čím došlo k porušeniu ustanovenia § 6 ods. 2 zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o ochrane nefajčiarov). Za uvedené konanie bola žalobcovi rozhodnutím zo dňa 20.05.2009 č. F/0009/04/09 uložená podľa § 10 ods. 2 citovaného zákona sankcia – pokuta vo výške 600 €. Žalovaný ako odvolací správny orgán odvolanie žalobcu podané proti rozhodnutiu SOI v Nitre pre Nitriansky kraj zamietol a jeho

rozhodnutie potvrdil. V dôvodoch uviedol, že podkladom pre vydanie rozhodnutia bol presne a spoľahlivo zistený skutkový stav veci a žalobca uvádza rovnaké argumenty, ktoré uviedol už vo svojom vyjadrení k začatiu správneho konania, a s ktorými sa správny orgán vysporiadal v rámci odôvodnenia. Tieto námietky nijakým spôsobom nespochybňujú skutkový stav a nezbavujú žalobcu zodpovednosti za zistené porušenie zákona. Inšpektorát SOI disponuje zmluvou o spolupráci medzi zákonnými zástupcami maloletého a Inšpektorátom SOI v Nitre, v ktorej sú uvedené údaje maloletého a v zmysle ktorej zákonní zástupcovia súhlasia s účasťou maloletého na výkone kontroly. Počas vykonanej kontroly predavačka doklad, ktorý by preukazoval vek maloletého nepožadovala a kontrolou bolo nepochybne zistené, že žalobca svoju povinnosť – zákaz predávať tabakové výrobky a výrobky, ktoré sú určené na fajčenie a neobsahujú tabak osobám mladším ako 18 rokov nespĺnil. Pri určení výšky pokuty správny orgán prihliadol na závažnosť porušenia povinnosti, čas trvania a na vzniknuté alebo hroziace škodlivé následky na zdravie. Následkom protiprávneho konania bolo porušenie práva spotrebiteľa chráneného dotknutým zákonným ustanovením, pretože došlo k možnému porušeniu zdravia mladistvého umožnením požívania tabakových výrobkov, ktorých škodlivosť pre zdravie je všeobecne známa. Správny orgán prihliadol aj na reálnu možnosť vzniku závislosti od nikotínu ako návykovej a škodlivej zložky nachádzajúcej sa v tabaku, pričom toto nebezpečie je o to vážnejšie, že sa jedná o maloletého spotrebiteľa. Dôvod na zníženie pokuty odvolací orgán nezistil.

Podľa § 6 ods. 2 zákona o ochrane nefajčiarov zakazuje sa predávať tabakové výrobky a výrobky, ktoré sú určené na fajčenie a neobsahujú tabak osobám mladším ako 18 rokov.

Správne delikty upravuje ustanovenie § 10 citovaného zákona.

Podľa § 10 ods. 2 zákona o ochrane nefajčiarov, Slovenská obchodná inšpekcia uloží pokutu od 331 € do 6 638 € fyzickej osobe – podnikateľovi alebo právnickej osobe, ktorá nerešpektuje zákaz, alebo obmedzenie predaja tabakových výrobkov a výrobkov, ktoré sú určené na fajčenie a neobsahujú tabak podľa § 6.

Pri určení výšky pokuty sa prihliada na závažnosť porušenia povinností, čas trvania a na vzniknuté alebo hroziace škodlivé následky na zdravie (§ 10 ods. 2).

Ak tento zákon neustanovuje inak, vzťahujú sa na ukládanie pokút všeobecné predpisy o správnom konaní (v odkaze na zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, správny poriadok, v znení neskorších predpisov).

Krajský súd vo svojom rozhodnutí vytýkal žalovanému porušenie ich povinností pri kontrole predaja tabakových výrobkov osobám mladším ako 18 rokov a to v tom, že bolo ich povinnosťou priamo pri výkone kontroly, teda pri realizovaní kontrolného nákupu preukázať, že sa skutočne jedná o osobu mladšiu ako 18 rokov a že takejto osobe bol predaný tabakový výrobok, to znamená nedostatočné zistenie skutkového stavu.

Podľa § 250i ods. 1 O.s.p., pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

V danom prípade s poukazom na námietku žalobcu odvolací súd zisťoval, či konanie bolo vedené takým procesným postupom, ktorý zodpovedá zákonu a či boli dôkazy vykonané spôsobom zodpovedajúcim pravidlám spravodlivého procesu.

V ustanovení § 3 správneho poriadku sú zakotvené základné zásady správneho konania. Základnou zásadou je zásada materiálnej pravdy, na základe ktorej rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu veci. Táto zásada je zakotvená nielen v § 3 ods. 4, ale je premietnutá aj v ďalších ustanoveniach (§ 32 ods. 1, § 46, § 47 ods. 3). Z obsahu predmetnej zásady vyplýva, že správny orgán (platí to aj pre odvolací orgán) je povinný vykonávať dokazovanie tak, aby boli náležite objasnené všetky rozhodujúce okolnosti dôležité pre posúdenie veci (úplnosť zistenia). Správny orgán musí zabezpečiť, aby skutkové zistenia, ktoré vyplývajú z vykonaného dokazovania, čo najviac zodpovedali skutočnosti (presnosť zistenia).

Ukladanie sankcií má význam tak represívny ako aj preventívny. Ak ide o finančný postih, nemôže byť neprímerane mierny vo vzťahu k závažnosti protiprávneho konania a jeho následkom, nevyhnutne teda musí v sebe obsahovať aj represívnu zložku.

Neobstojí námietka žalobcu, že vykonaná kontrola inšpektormi SOI nebola objektívna. Z odvolania proti prvostupňovému rozhodnutiu nevyplýva skutočnosť, aby bola predávajúca vyzvala kupujúceho na overenie si dátumu narodenia. Ak predavačka využila iba jednu možnosť (v inšpekčnom zázname vysvetlila, že spotrebiteľ vyzeral starší ako 18 rokov, preto mu predala cigarety), a to vizuálny odhad, práve z dôvodu že v súčasnej dobe nevieme jednoznačne odhadnúť, či ide o plnoletú alebo neplnoletú osobu je to dôvod na pochybnosť, ktorú možno odstrániť vyžiadanim dokladu totožnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, s poukazom na ustanovenie § 250j ods. 5 O.s.p. (možnosť konať v plnej jurisdikcii a rozhodnúť o peňažnej sankcii, a nahradiť tak rozhodnutie správneho orgánu) ak na základe vykonaného dokazovania (na podklade administratívneho a súdneho spisu) dôjde k záveru, že o uložení sankcie má byť rozhodnuté inak ako rozhodol správny orgán, môže rozhodnúť o uložení sankcie sám. Uvedené ustanovenie sa vzťahuje aj na odvolacie konanie (§ 246c, § 211 ods. 2, § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p.).

Pokiaľ ide o uloženie sankcie, odvolací súd ju považuje za dôvodnú avšak zväzil jej výšku v súvislosti so zisteniami vyplývajúcimi z inšpekčného záznamu o kontrole zo dňa 14.04.2009, a zmenil rozhodnutie žalovaného tak, že znížil uloženie pokuty, keďže uloženie sankcie na dolnej hranici zákonom stanoveného rozpätia v sume 331 € považuje za primerané okolnostiam prípadu a súčasne zodpovedajúce aj požiadavke generálnej prevencie.

Odvolací súd preskúmajúc napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v rozsahu odvolacích dôvodov namietaných žalovaným správnym orgánom v odvolaní dospel k záveru, že pokiaľ súd prvého stupňa žalobe vyhovel z dôvodu, že preskúmané rozhodnutie vychádza zo skutkového stavu, ktorý je nedostačujúci na posúdenie veci, rozhodol v rozpore so zákonom a preto napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil. Pri stanovení výšky pokuty zohľadnil skutočnosť, že na splnenie výchovného a motivačného účelu zákona, t.j. dosiahnutie nápravy postačuje aj nižšia suma a preto nie je nevyhnutné trvať na uložení pokuty v plnej výške. Konštatované porušenie predpisov o predaji tabakových výrobkov sa viaže na kontrolný nákup, tak ako je to zapísané v zázname z kontroly.

S poukazom na uvedené skutočnosti odvolací súd rozhodnutie žalovaného zmenil v časti týkajúcej sa výšky pokuty a rozsudok Krajského súdu v Nitre tak, že žalobu vo zvyšnej časti zamietol.

Vzhľadom na dôvody zmeny rozsudku odvolací súd nepriznal žalobcovi náhradu trov konania (§ 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1, 2 O.s.p. a § 250k ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 14. decembra 2010

JUDr. Ivan R u m a n a , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Alena Augustiňáková